

ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ
Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ
10-5-2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
Ο.Π. ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: 6

A. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίου, Ἐν βουλῇ Μαντιθέω δοκιμαζομένω ἀπολογία

Ὅστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως, ὧ βουλή, οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν· πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι καὶ κοσμίως ἀμπεχόμενοι μεγάλων κακῶν αἴτιοι γεγονάσιν, ἕτεροι δὲ τῶν τοιούτων ἀμελοῦντες πολλὰ κάγαθὰ ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι.

Ἦδη δέ τινων ἠσθόμην, ὧ βουλή, καὶ διὰ ταῦτα ἀχθομένων μοι, ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἠναγκάσθην ὑπὲρ τῶν ἑμαυτοῦ πραγμάτων δημηγορῆσαι, ἔπειτα μέντοι καὶ ἑμαυτῷ δοκῶ φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος, ἅμα μὲν τῶν προγόνων ἐνθυμούμενος, ὅτι οὐδὲν πέπαυνται τὰ τῆς πόλεως πράττοντες, ἅμα δὲ ὑμᾶς ὀρῶν (τὰ γὰρ ἀληθῆ χρῆ λέγειν) τοὺς τοιούτους μόνους ἀξιους νομίζοντας εἶναι, ὥστε ὀρῶν ὑμᾶς ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας τίς οὐκ ἂν ἐπαρθείη πράττειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως; ἔτι δὲ τί ἂν τοῖς τοιούτοις ἄχθοισθε; οὐ γὰρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν κριταὶ εἰσιν, ἀλλ' ὑμεῖς.

B. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

A1.α. Να επιβεβαιώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων χαρακτηρίζοντάς τις ως Σωστές ή Λανθασμένες (Μονάδες 3), αξιοποιώντας στοιχεία του κειμένου ώστε να αιτιολογήσετε κάθε φορά τις απαντήσεις σας (Μονάδες 3).

- α. Ο Μαντίθεος επιχειρεί να εγκωμιάσει τους βουλευτές.
β. Ο Μαντίθεος αναφέρεται ἔμμεσα στον θεσμό της δοκιμασίας.
γ. Η ανάγκη να διασώσει ο Μαντίθεος την πατρική περιουσία από τον κίνδυνο της δήμευσης τον οδήγησαν στην πρώτη δημόσια αγόρευση.

β. Να απαντήσετε τις παρακάτω ερωτήσεις:

- 1) «... διὰ ταῦτα ἀχθομένων μοι»: Σε ποια φράση του αρχαίου κειμένου αναφέρεται η φράση «διὰ ταῦτα»; (μονάδες 2)
2) «Ἔτι δὲ τί ἂν τοῖς τοιούτοις ἄχθοισθε;»: Σε ποιους αναφέρεται ο Μαντίθεος με την αντωνυμία «τοιούτοις»; (μονάδες 2)

Μονάδες 10

B1. Να σχολιάσετε τον δομικό και τον λειτουργικό ρόλο των δύο ρητορικών ερωτήσεων με τις οποίες ο Μαντίθεος κλείνει τον λόγο του.

Μονάδες 10

B2. Σύμφωνα με την εισαγωγή του σχολικού βιβλίου: «Με τον επίλογο συνήθως επιδιώκονται δύο κυρίως σκοποί, η ανάμνηση, που επιτυγχάνεται με μια συντομότερη ανακεφαλαίωση των βασικών θέσεων του λόγου και η παθοποιία που καταλήγει σε προτροπή ή αποτροπή». Να συγκρίνετε το δοθέν απόσπασμα από τον λόγο Ὑπὲρ Μαντιθέου και τις παραγράφους 26-27 από τον λόγο Ὑπὲρ Ἄδυνάτου, επισημαίνοντας ομοιότητες και διαφορές αναφορικά με την επίτευξη ή μη των στόχων του επιλόγου.

Μη λοιπόν, μέλη της βουλῆς, ἐνὼ δὲν ἔχω κάνει ἀπολύτως τίποτα, με ἀντιμετώπιστε ὅπως αὐτοὺς που ἔχουν διαπράξει πολλὰ ἀδικήματα, ἀλλὰ ψηφίστε γιὰ μένα ὅπως οἱ προηγούμενες βουλές. Θυμηθεῖτε ὅτι οὔτε χρήματα διαχειρίστηκα καὶ προβαίνω σὲ ἀπολογισμό γιὰ τὴ διάθεσή τους, οὔτε ἀνέλαβα κάποιο ἀξίωμα καὶ τώρα λογοδοτῶ γι' αὐτό, μιλάω μόνο γιὰ ἓναν οβολό. Καὶ ἔτσι ὅλοι εσεῖς θὰ λάβετε δίκαιη ἀπόφαση, ἐγώ, ἀν ἔχω αὐτὴ τὴν ἀντιμετώπιση, θὰ σας εἶμαι εὐγνώμων, καὶ αὐτὸς θὰ μάθει στο ἐξῆς νὰ μὴ στρέφεται ἐναντίον ἀνθρώπων που δὲν ἔχουν τὴ δύναμη που ἔχει ὁ ἴδιος, ἀλλὰ νὰ προσπαθεῖ νὰ ὑπερισχύει τῶν ὁμοίων του.

Λυσίας, Ὑπὲρ Ἄδυνάτου, 26-27

Μονάδες 10

B3. Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων:

1. Σφοδρή κριτική στη ρητορική άσκηση ο _____
2. Το κυριότερο δικαστήριο της κλασικής Αθήνας ήταν _____ ενώ το αρχαιότερο ήταν _____
3. Τα ιστορικά παραδείγματα ανήκουν στις _____ πίστεις.
4. Βραχυλογικοί συλλογισμοί είναι τα _____
5. Στα γοργία σχήματα ανήκουν οι _____
6. Μετά τις αγορεύσεις των συμβουλευτικών ρητορικών λόγων, οι Αθηναίοι αποφάσιζαν ψηφίζοντας συνήθως _____
7. Στο προοίμιο του ρητορικού λόγου ο ρήτορας ενημερώνει τον ακροατή επί του θέματος και προσπαθεί να εξασφαλίσει την _____ και την _____ του. Μετά το προοίμιο συνήθως ακολουθεί η _____, σύντομη δηλαδή έκθεση του θέματος.

Μονάδες 10

B4. Να συμπληρώσετε τα κενά των προτάσεων που σας δίνονται με την κατάλληλη ομόρριζη λέξη στη νέα ελληνική των παρακάτω τύπων του κειμένου: ἄχθοισθε, ἔχοντας, προγόνων, δοκῶ, πράττειν, διατεθῆναι, δέοντος, ἐπεχείρησα, ἡσθόμην, ὄρων. (Προσοχή: Η σειρά των λέξεων δεν ταυτίζεται με τη σειρά των προτάσεων).

- α. Ο σεισμός έγινε _____ στο κέντρο της Αθήνας.
- β. Το νέο επαγγελματικό του _____ στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία.
- γ. Είναι σημαντικό να μην διαμορφώνουμε _____ αντιλήψεις αλλά να είμαστε δεκτικοί στις απόψεις των άλλων.
- δ. Οι Κύκλωπες ήταν μυθικά _____ πλάσματα.
- ε. Η γλωσσική _____ αποτελεί πάντα κρίσιμο ζήτημα προς επίλυση.
- στ. Οι όροι του δανείου χαρακτηρίστηκαν _____ εφόσον απαιτούσαν την υποθήκευση τουλάχιστον δύο ακινήτων.
- ζ. Ο διάλογος αποτελεί το _____ της δημοκρατίας.
- η. Είναι σημαντικό να εμπιστευόμαστε τα μυστικά μας σε _____ ανθρώπους.
- θ. Οι _____ του Υπουργού Οικονομικών με τους εκπροσώπους του ΔΝΤ οδηγήθηκαν σε αδιέξοδο.
- ι. Οι _____ πληθυσμοί της Αμερικής είναι οι άνθρωποι που κατοικούσαν στην αμερικάνικη ήπειρο πριν την ανακάλυψη και κατάκτησή της από τους Ευρωπαίους.

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Δημοσθένης, Περί τῆς ἀτελείας πρὸς Λεπτίνην, 20.11-13

Ο Λεπτίνης εἶχε εισαγάγει νόμο με τον οποίο πρότεινε να μειωθούν οι τιμές προς τους ευεργέτες της πόλης. Την πρόταση νόμου την προσέβαλε ο Κτήσιππος, ο γιος του Χαβρία, τριήραρχου που σκοτώθηκε κοντά στη Χίο το 357 π.Χ. Ως συνήγορός του ο Δημοσθένης με τον λόγο του «Προς Λεπτίνην» προσπαθεί να αποδείξει ότι ο νόμος αυτός είναι παράνομος και άδικος. Ο ρήτορας υποστηρίζει ότι το κράτος οφείλει να διατηρήσει τα προνόμια των ευεργετών και να τα διευρύνει για να παρακινούνται οι πολίτες σε έργα πατριωτικά.

“Ὅτι τοίνυν οὐδ’ ἐστὶν ὄλως, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ ἥθους τοῦ ὑμετέρου κύριον ποιῆσαι τοιοῦτον νόμον, καὶ τοῦτο πειράσομαι δεῖξαι διὰ βραχέων, ἔν τι τῶν πρότερον πεπραγμένων τῇ πόλει διεξεληθῶν. λέγονται χρήμαθ’ οἱ τριάκοντα δανείσασθαι παρὰ Λακεδαιμονίων ἐπὶ τοὺς ἐν Πειραιεῖ. ἐπειδὴ δ’ ἡ πόλις εἰς ἔν ἧλθεν καὶ τὰ πράγματ’ ἐκεῖνα κατέστη, πρέσβεις πέμπσαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ χρήματα ταῦτ’ ἀπήτουν. λόγων δὲ γιγνομένων καὶ τῶν μὲν τοὺς δανεισαμένους ἀποδοῦναι κελευόντων, τοὺς ἐξ ἄστεως, τῶν δὲ τοῦτο πρῶτον ὑπάρξει τῆς ὁμονοίας σημεῖον ἀξιούντων, κοινῇ διαλύσαι τὰ χρήματα, φασὶ τὸν δῆμον ἐλέσθαι συνεισενγκεῖν αὐτὸν καὶ μετασχεῖν τῆς δαπάνης, ὥστε μὴ λύσαι τῶν ὠμολογημένων μηδέν. πῶς οὖν οὐ δεινόν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τότε μὲν τοῖς ἡδίκηκόσιν ὑμᾶς ὑπὲρ τοῦ μὴ ψεύσασθαι τὰ χρήματ’ εἰσφέρειν ἠθελήσατε, νῦν δ’ ἐξὸν ὑμῖν ἄνευ δαπάνης τὰ δίκαια ποιῆσαι τοῖς εὐεργέταις, λύσασι τὸν νόμον, ψεύδεσθαι μᾶλλον αἰρήσεσθε; ἐγὼ μὲν οὐκ ἀξιῶ. Τὸ μὲν τοίνυν τῆς πόλεως ἥθος, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐπ’ ἄλλων πολλῶν καὶ ἐφ’ ὧν εἶπον ἴδοι τις ἂν τοιοῦτον, ἀψευδὲς καὶ χρηστόν, οὐ τὸ λυσιτελέστατον πρὸς ἀργύριον σκοποῦν, ἀλλὰ τί καὶ καλὸν πρᾶξιαι. τὸ δὲ τοῦ θέντος τὸν νόμον, τὰ μὲν ἄλλ’ ἔγωγ’ οὐκ οἶδα, οὐδὲ λέγω φλαῦρον οὐδὲν οὐδὲ σύνοιδα, ἐκ δὲ τοῦ νόμου σκοπῶν εὐρίσκω πολὺ τούτου κεχωρισμένον.

Γ1. Να μεταφράσετε το απόσπασμα: «φασὶ τὸν δῆμον ἐλέσθαι συνεισενγκεῖν... ἀλλὰ τί καὶ καλὸν πρᾶξιαι»

Μονάδες 20

Γ2. Ποια είναι η άποψη του ρήτορα για το ήθος των Αθηναίων; Με ποιο ιστορικό παράδειγμα τεκμηριώνει την άποψή του;

Μονάδες 10

Γ3.α. φασί τὸν δῆμον ἐλέσθαι συνεισενγκεῖν αὐτὸν καὶ μετασχεῖν τῆς δαπάνης, ὥστε μὴ λῦσαι τῶν ὠμολογημένων μηδέν: Να εντοπίσετε τους τύπους του αορίστου β' στην παραπάνω περίοδο και να τους μεταφέρετε στον αντίστοιχο τύπο του μέλλοντα . (μονάδες 3)

Γ3.β. δεῖξαι, ἀξιούντων: Να γράψετε το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής στον χρόνο και στη φωνή που βρίσκεται καθένας από τους παραπάνω τύπους. (μονάδες 2)

Γ3.γ. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται: (μονάδες 5)

βραχέων: η δοτική πληθυντικού στο αρσενικό γένος

Πειραιεῖ: η γενική ενικού

πρέσβεις: η κλητική ενικού

μᾶλλον: ο θετικός βαθμός του επιρρήματος

τις: η ονομαστική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος

Μονάδες 10

Πολύτροπη

Γ4.α. Να προσδιορίσετε το είδος και τον συντακτικό ρόλο των απαρεμφάτων: ποιῆσαι, δανείσασθαι, διαλῦσαι, μὴ λῦσαι (μονάδες 4)

Γ4.β. πῶς οὖν οὐ δεινόν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τότε μὲν τοῖς ἡδίκηκόσιν ὑμᾶς ὑπὲρ τοῦ μὴ ψεύσασθαι τὰ χρήματ' εἰσφέρειν ἠθελήσατε; : Να αναγνωρίσετε το είδος και τη συντακτική λειτουργία της δευτερεύουσας πρότασης που εισάγεται με το εἰ. (μονάδες 2)

Γ4.γ. λόγων δὲ γιγνομένων καὶ τῶν μὲν τοὺς δανεισαμένους ἀποδοῦναι κελευόντων, τοὺς ἐξ ἄστεως, τῶν δὲ τοῦτο πρῶτον ὑπάρξαι τῆς ὁμοιοῖας σημεῖον ἀξιούντων, κοινῇ διαλῦσαι τὰ χρήματα, φασί τὸν δῆμον ἐλέσθαι συνεισενγκεῖν αὐτὸν καὶ μετασχεῖν τῆς δαπάνης, ὥστε μὴ λῦσαι τῶν ὠμολογημένων μηδέν : Να αναγνωρίσετε τον συντακτικό ρόλο των επιθετικών μετοχών στην παραπάνω περίοδο. (μονάδες 2)

Γ4.δ. πρέσβεις πέμψαντες οι Λακεδαιμόνιοι τὰ χρήματα ταῦτ' ἀπήτουν: **Να αναλύσετε τη μετοχή πέμψαντες σε ισοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση.**
(μονάδες 2)

Μονάδες 10

**ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΚΑΡΑΒΑ ΔΗΜΗΤΡΑ
ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ**

